

Cecilia Palm, generalsekreterare Folkuniversitetet

2020-11-27 16:37 CET

Tilliten är utmanad

När mina föräldrar åkte från sommarstugan in till tätorten för att handla lämnades bilen alltid olåst. Självlärde jag mig tidigt att inte bara låsa bilen, utan också att gömma alla värdeföremål. Studieförbunden har på sätt och vis gått motsatt väg.

Folkbildningsrådet bildades i samband med Skolöverstyrelsens nedläggning 1991 och vi gick från dåtidens strikta regelverk till en modell som bygger på självförvaltning. Ett betydande bevis på tillit till vår förmåga att använda bidragen på rätt sätt. Det fanns en förväntan på att vi till och med skulle åstadkomma mer och bättre än tidigare. Hur kan man ha tänkt då?

Den som har försökt utforma ett heltäckande, lättolkat och fungerande regelverk för studiecirkclar inser svårigheterna. Det kan leda till svåra avvägningar på detaljnivå, till och med låsningar, som fråntar studieförbunden det som är deras styrka: att nå ut vitt och brett, att kunna agera snabbt, att skapa mötesplatser, att engagera.

Är det upptäckta fusket i studiecirkelverksamheten på Järva skäl nog att gå tillbaka till en styrning à la Skolöverstyrelsen? Det finns naturligtvis en gräns för tilliten även i det här fallet, men dit tycker jag inte att vi har nått.

De mer långtgående förslagen i debatten beaktar varken det faktum att endast en liten andel av studieförbundens verksamhet påverkas av oegentligheterna, eller den nytta studieförbunden gör för mindre än ett par procent av den offentliga utbildningsbudgeten. Alltför lite debattutrymme ägnas åt att redogöra för de forskningsrön och analyser som visar vilket värde verksamheten bidrar med.

Verksamheten kan naturligtvis följas upp bättre och studieförbunden kan behöva tillägna sig mer av den villkorade tillit som vår fördjupade artikel om tillit talar om. Nya studier kan ge ännu bättre förståelse för när studieförbundens verksamhet fungerar som bäst och när det är bättre att andra åtgärder används.

Än så länge ska dock studieförbundens verksamhet betraktas som oslagbar när det gäller att åstadkomma stor nytta till en rimlig kostnad.

Låt mig ge tre exempel på områden där studieförbunden kan spela en än viktigare roll framgent.

I förhandlingarna om las är frågan om kompetensutveckling för arbetslivets behov grundläggande. Regeringen vill att korttidsarbetande under pandemin ska använda sin "lediga" tid till utbildning. Särskilda medel har skjutits till just för det. Studieförbunden kan bli ett värdefullt komplement till andra utbildningsformer och Folkuniversitetet kan bidra bland annat genom att utnyttja vårt släktskap med universitetet.

Den psykiska ohälsan ökar liksom känslan av ensamhet. Studieförbunden erbjuder mötesplatser och skapar respektfulla möten som bryter ensamhet och skapar delaktighet. Vi kan bli ännu bättre genom kontakter med

organisationer som arbetar med dessa frågor och genom att följa forskningen inom området.

Den övergång till distansundervisning som vårens coronapandemi tvingade in studieförbunden i har också visat på möjligheter: den som tidigare inte hade tillgång till studiecirkel på hemmaplan har plötsligt tillgång till ett brett urval; ett smalt ämne kan tack vare den rikstäckande spridningen äntligen samla tillräckligt många deltagare för att bilda en grupp. Konkurrensen om folks lediga tid är stentuff men vår framtid ligger i att få människor att i alla fall ibland koppla upp sig mot oss och inte bara Netflix, Youtube eller Tiktok.

Skribent: Cecilia Palm, generalsekreterare Folkuniversitetet

Folkuniversitetet är ett studieförbund som bedriver folkbildning och vuxenutbildning över hela landet. Det är bildat av de fem stiftelserna Kursverksamheten vid Stockholms, Uppsala, Göteborgs, Lunds respektive Umeå universitet. Folkuniversitetet är en idéburen organisation, fristående från politiska, religiösa, kommersiella och fackliga intressen.

Kontaktpersoner

Cecilia Palm

Generalsekreterare

Förbundskansliet

cecilia.palm@folkuniversitetet.se

08-679 29 51